

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE

RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

РОЗГАДАЙМО!

1. ШАРАДА

Прийменником шараду я почну,
До нього частку — літеру одну я допишу.
Частину третю легко взнати можна:
Там навесні працює, звісно, кожний,
Щоб восени був добрий урожай.
Тепер ціле уважно пошукай,
Де височать замріяні Карпати, —
Там місто є — його ти мусиш знати.

2. ЩО ЦЕ ?

а.
Невеличка тече річка,
У Дніпро впадає.
Як змінити „р” на „л”, —
По степу блукає.

б.
Червоне коромисло краєм річку перевисло.

в.
Ворота підвелися — весь світ задивився.

г.
У нашої Марусі сидить гість у кожусі,
Проти печі гріється, без воднички мисться.

д.
Золоті гори ростуть у літню пору.

е.
Хоч у світі не буваю
І на столику лежу,
Та новин багато знаю,
Хто цікавий — розкажу.

3. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

	1	2	3	4	
1	×	×	×	×	дають бджоли
2	×	×	×	×	ім'я українського князя
3	×	×	×	×	нічні птахи
4	×	×	×	×	півострів України

4. ХТО РОЗГАДАЄ ?

Коли $1 + 1 = 6,000$?

Відповідь на цю головоломку вмістимо у листопадовому числі „Веселки”.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з сьомого числа „Веселки” за липень 1958: 1. РЕБУСИК: липень. 2. 20 СЛІВ З ОДНОГО: рак, шир, рик, карц, кара, ар, кат, патик, тика, пар, Кипр, кит, парк, тип, кир, акр, арак, карат, акт, катар, пака, пакт, тир.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з восьмого числа за серпень 1958: 1. РЕБУСИК: серпень. 2. ЯКІ ЦЕ СЛОВА? Мама, рама, мапа, папа, пава, кава, лава, каса, маса, па-

ра, кара, жаба, баба. 3. ХТО Я? Не вгадали ви? Ото! То ж цибуля, більш ніхто! Л. Глібів.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з дев'ятого числа за вересень 1958: 1. ХРЕСТИКІВКА: Вакації, телефон, рисунок, метелик, Миколай, казочка, Україна. — Букви на місці хрестиків дають — „Веселка”. 2. ЩО ЦЕ? а) Кіт, б) їжак. 3. РЕБУСИК: Батурин.

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добрі розв'язки загадок. Правильні розгадки надіслали такі діти: Головата Анна, Гудь Маруся і Юрко, Захаріч Ємілія, Кікта Христина, Козак Сяня, Кулиняк Орест, Лихо Богдан, Путикевич Звенислава, Сениця Христина, Шембель Володимир.

У висліді льосування книжкову нагороду отримала Путикевич Звенислава.

НАСТУПНИЙ КОНКУРС І ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добре розв'язання загадок відбудуться наприкінці грудня ц. р., а вислід буде проголошений у числі „Веселки” за січень 1959 р. Хто хоче взяти участь у конкурсі й льосувати нагород, мусить прислати розв'язки загадок, вміщених у чч. „Веселки” за жовтень, листопад і грудень ц. р. Останній реченець надіслання розгадок — 20-го грудня ц. р.

ПОВІДОМЛЕННЯ: Читачів „Веселки”, яким були призначені нагороди, повідомляємо, що премії будуть вислані до кінця 1958 року.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: “SVOBODA” — “Veselka”, P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріали. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи П. Холодного. Розділові заставки П. Холодного, М. Бутовича, Е. Козака, О. Судомори.

Copyright by “Svoboda” 1958. All rights reserved.
“THE RAINBOW” — “VESELKA”

published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.

Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Вступна ілюстрація Галини Мазеши
Оформлення 3-ої сторінки Е. Козака

НАЙКРАЩІ ЧАРИ

Осінь у мряках... Негода... Сльота... Змінилась погода, не та вже, не та... Тільки у спогадах, мов на картині, залишилося літо і табір в сосніні, мандри до гір, водоспадів і скель, поїзд, автобус, літак, корабель.

Ех, було гарно! Мінялись картини: місто розлоге, верхи, полонини, степ неозорий, разки узбереж, море, мов синя пустеля без меж. Казка скінчилася — в'яне природа, осінь у мряках... і дощ... і негода...

Та сумувати не треба нам, діти! Маєм ми чари, найкращі у світі, маєм ми килим такий чарівний, що в далечинь понесе нас як стій, в див-

ні країни, в міста та оселі, понад моря, і ліси, і пустелі, поміж людей, поміж друзів-дітей. Гарно й цікаво там так, що аж гей!

Навіть у давні минулі роки чари відкриють шляхи і стежки: разом з Колумбом напнемо вітрила, бурі й вітри переможемо сміло. Хочете — княжий ми Київ оглянем, із Святославом на ворога станем, до запорожців поїдем на Січ — дощ нас не спинить, ні холод, ні ніч.

Що ж то за чари? Вгадати — дрібниця! Чари ці — книжка, пригод скарбівниця, досвіду, мудрости, знань джерело, свіже, мов легіт, і чисте, мов скло. Книжка — то радість, розвага душевна, вчителька наша, порадиця певна. Хто попросить у неї допомоги, з доброї певно не зійде дороги. Читаймо ж ми книжку, багато книжок — забудем про дощ, про мороз і сніжок! Тільки дивімся, щоб добра була, щоб нас не вчила неправди і зла!

Книжки посестра — газетка дитяча, подруга дітям ласкава, добряча. Любим „Веселку”, читаєм її, з нею мандруємо в дальні краї, з нею гадками ми линею додому, з нею вклоняємось Богу святому, граємось з нею, вчимося повсякчас — будь же „Веселко” все в гостях у нас!

В кого „Веселка” і книжка у хаті, буде він розумом-серцем багатий, матиме щастя й гаразд, і тому — слава й пошана йому!

Р.

Разок — шнурок коралів, намисто. Морські узбережжя, наїжені скелями, виглядають часами мов такі разки.

Як осяйно світило сонце! Небо було синє, а повітря таке прозоре й тепле, немов знову настали теплі дні.

Але хіба могли настати літні дні, коли надворі була вже пізня осінь? Ні, певна річ! Це відчув навіть павучок і почав квапливо лагодитися до польоту. Він міцно схопився передніми ніжками за стеблинку очерету і став швидко-швидко випускати тоненькі срібні ниточки. Вітер сплутав їх у білу довгу павутинку і, зав'язавши петлею, з силою потягнув за собою.

Павучок відпустив очерет і на своєму білому повітряному кораблику полетів над болотом. Він був не один: попереду, позаду, побіля нього — всюди-всюди гналися кудись такі ж, як він, молоді павучки, сміливі мандрівники.

Осінь уже минула. Ночі були темні, дерева стояли без листя, а в полі було пусто й холодно.

Та молоді павучки не боялися пізньої осені, і у соняшні дні один по одному відлітали, зникаючи у прозорому повітрі. Куди вони летіли й навіщо? Цього ніхто не знав. Їх відносив вітер, як навесні ніс він білий пух з осокорів, як улітку розсівав насіння кульбаби по зелених лужках і летюче івове насіння по луках та узліссях.

Павучки летіли звідусюди. Їх білі довгі павутинки заплітали срібlistими нитками повітря, дерева й кущі. Це й було бабине літо — сиве довге волосся осені, що ото заблискотіло в промінні сонця.

Павучок так само, як і всі інші, покинув того ранку свій рідний дімок. Його мати лишилася на болоті. Вона вже не прагнула летіти і спокійно сиділа на павутинці, вичікуючи, коли спіймається в її тенета муха. Та й тонкі ж були сплетені оті тенета! Недарма павучиху прозвали Довга В'язальниця. З самої середини павутиння ішли, як спиці, тонкі промені-нитки, а поверх них повітряним мереживом була накинена найтонша спіраля. Павучиха сиділа посередині.

А тим часом павучок був уже далеко. Поруч

із ним кружляв деякий час сухий листок вільшени, але потім, коли вітер зовсім ущух, листок упав на землю. З павучком цього не трапилося: його повітряний кораблик був надто легкий і летів далі й далі навіть при найменшому вітрі. Павучок правильно визначав напрямок і, як досвідчений пілот, вправно керував своїм корабликом. Він перебігав з одного кінця ниточки до другого, складав свою линву і розгортав вітрило.

Вітру вже не було, і лише нагріте від землі повітря підіймалося й відносило павучка все далі й далі. Він летів над лісом. Вже десь далеко позаду залишились очерет і рідне болото.

А ось сонце сховалося. Темна хмара затягла половину неба, летіти було вже неприємно, і павучок почав збирати свою снасть.

Та раптом він злякано завмер! Замість лісу, павучок побачив під собою широку чорну ріку, в яку нестримно падав його кораблик. Він напевно потонув би, але над самою водою легкий вітерець знову підхопив його кораблик і граючись поніс понад рікою.

Павучок побачив попереду величезний білий пароплав. Він плыв просто назустріч, все ближче й ближче. Ще мить — і біла хвиля захопнула б павучка разом з його корабликом. Але враз порив вітру підхопив павутинку і кинув її просто на пароплав. Павутинка, як флюгер, затріпалася на щоглі.

— Бабине літо! Бабине літо! — почув павучок веселий голос і побачив на чардаку маленьку дівчинку в червоній шапочці. Вона плескала в долоньки й сміялась. Але павучкові не довго прийшлося дивитися на дівчинку. Вітер знов смикнув павутинку й відірвав її від щогли. Павучок побачив під собою землю.

Сонце вже схилилося за обрій. Поле було пусте, освітлене косим соняшним промінням. Ворони й галки походжали по полю.

І ось наш павучок побачив іншого павучка, який пролітав недалеко від нього на такому ж

точнісінько повітряному кораблику. Їхні ниточки зчепилися і павучки полетіли тепер удвох.

Але що це таке? Може це роса вже встигла упасти на вітрило кораблика, бо він почав спускатися. Він летів уже нижче й нижче, поки не зачепився за гілку дерева.

Настав вечір. Навкруги було тихо, поле лежало темне й мовчазне. Павучок натягнув на себе шовкову павутинку і міцно заснув.

Ранком його збудили крики птахів. Це відлітали на південь чаплі. Вони летіли низько й тривозно перекликалились. Ранок був тихий і прохолодний. Сонце перебирало сріблесті нитки бабиного літа. Як багато їх понакидала за ніч осінь! На траві, на кущах, на деревах — всюди лежали ці білі кораблики. Вони не могли вже летіти й, оббризані росою, обважнілі від вогкості, чекали на сонце.

Павучок розпростав ніжки, почистився і почав ладнати свій кораблик.

Зграйка сойок сіла на дерево. Вони пронизливо кричали й сварились. Сойки відлетіли, і прилетіли дрозди. Це вже були останні перелітні птаці. Вони дуже поспішали і про щось гомоніли. Павучок не збагнув, про що вони гомоніли. Дрозди

полетіли на південь, туди, де була ріка. Нарешті, сонце знялося високо і в останній раз усіх зогріло.

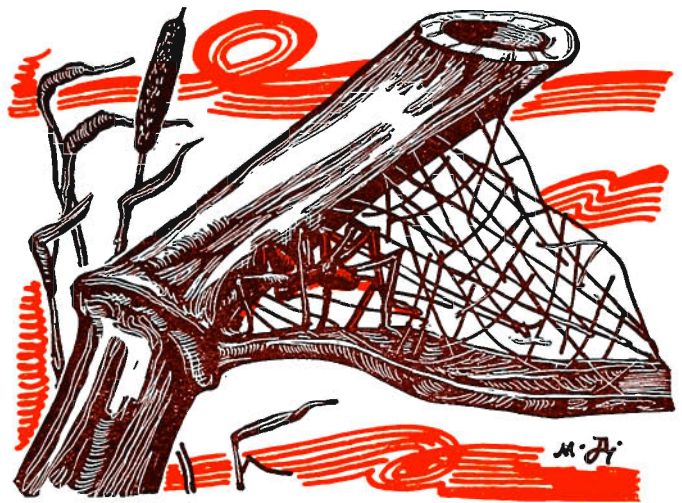
Сьогодні день був ще тихіший, ніж учора. Павучок летів тепер над болотом. Війнуло знайомим запахом трави й вогкості. Яка зелена осока і як привітно шумить очерет!

Павучок стягнув павутину і став поволі спускатися на землю. Нарешті, він ізнов на болоті! Навколо запахло м'ятою. Павучок побачив на очереті таких самих, як він, молодих павучків-мандрівників. Вони метушилися, поспішаючи зайняти кращі місця в очереті. Це й були їхні зимові квартири.

Ось тут, на міцній старій очеретині, і наш павучок улаштує своє зимове гніздо. Він заліз у затишний куточок між стеблиною й сухим листком очерету і притаївся. З ним була його павутинка, клубочок шовкових ниточок. Він почав плести собі тепле укриттє.

Надворі ставало вже зовсім холодно. Сонце швидко зайшло, кинувши останній прощальний погляд. Павучок визирнув із свого домика — йому ще не хотілося спати.

Як похолоднішало, одначе!.. Ху!.. Очерет нахилився низько-низько. Жаби замовкнули і сховалися в намул. Вони краще за всіх знали, коли буде тепло, а коли холодно, коли буде дощ, а коли посуха.

І павучок теж заховався. Нехай тепер вітер рве його очеретину. Павучкові вже все одно. Він на час устиг знайти затишну місцинку й улаштувати собі на зиму теплий дімок.

Пілот — літун або керманіч корабля.

Вітрило — парус, полотно на кораблі, що в нього дує вітер.

Снасть — знаряддя, приладдя.

Флюгер — металева бляшка на щоглі, що показує напрям вітру.

М И Х А Й Л И К

VIII.

У тітки Доці щось злегка шкрябнуло в вікно. Світало, і тітка вже не спала, вона стояла посеред хати і півголосом молилась, часто хрестячись і злегка вклоняючись.

„Може москалі йдуть із засідки?” — мигнуло їй у голові.

— Хто там? — запитала, не підходячи до вікна.

— Свої... Пустіть, пустіть, дядино...

— А ти чий будеш? — почала тітка Доця, глянувши в вікно, і не скінчила. — Свят, а то що?

— Ми з відділу, дядино, — спершись об стіну, насилу промовив Михайлик. Командира він поклав у сніг.

Тітка відчинила навстіж двері. Попід ногами шмигнув Бровко і сів хазяйновито серед кімнати, гвердо переконаний, що мандрівці кінець. Тітка потягнула Михайлика у хату.

— Сховайся тут, бо ще хто побачить. Що ви за одні?

— Та з відділу, з гір, дядино. Ми знаємо вашого станичного Хмару, — з трудом говорить Михайлик. Йому крутиться голова, він упав би тут зразу...

— „Тітка не вірить нам...” — думає хлопець і продовжує:

— Ми бились в С., не чули? Там станичний Крук... — Михайлик бачить перед очима знову багато барвистих мушок. Його ноги гнуться, він чує, що падає.

Коли Михайлик прокинувся, йому було дуже тепло на подушці й під периною, лише в грудях хрипіло і ноги й руки дуже боліли. Хлопець був би не збудився, але хтось поклав йому на голову холодну руку. Він побачив над собою заплакані очі.

— Це ви, моя мамо? — шепнув він.

— Він притомний, Боже мій! — скрикнула радісно жінка, аж Михайлик здригнувся. — Ні, дитинонько, я не твоя мамо. Ти в мене, у тітки Доці, але лежи спокійно, як у хаті коло мами своєї, лежи.

Михайлик дивиться перед себе і хоче щось пригадати. Він роздивляється кругом. У кутку сидить якась невеличке дівча, вліпивши в нього великі очі. Воно насупилось, не відзивається. Михайлик пригадав собі сову, яку він раз бачив. Його огортає нехтіть. Таке дівча! Михайлик ще щось хотів пригадати.

IX.

Уже весна. Михайлик уперше встав з ліжка. Він перебув важке запалення легенів і мало не втратив відморожених ніг. Також з руками була біда. Але молодість і тітка Доця таки перемогли недугу. Михайлик, хоч ще блідий, аж прозорий, живе й буде жити.

Тепер він має інший клопіт. Він зовсім відбився від відділу, про який не знають нічого ані в станиці, ані в „кущі”.¹ Михайлик знає тільки, що раненого командира негайно взяли були якісь кур'єри² і повезли у санях. Що було далі, чи живий він, чи здоровий, ніхто не може довідатись.

Тітка Доця дуже до Михайлика добра. Вона припадає біля нього, мов біля рідного.

— Хай Бог за те винагородить моїй дитині! — каже вона, і тоді довго думає про свого сина, що теж в УПА. Лише ця її дівчинка неприхильна до Михайлика, вона його боїться і завжди дивиться з-під ока, по-свиному.

Тітка Доця часто згадує Михайликову маму, яка там бідна журиться. Михайлик у гарячці часто кликав її. Тепер він хотів би якось дати їй про себе знати.

Якось у неділю тітка пішла до церкви. В хаті було чисто й тихенько, крізь вікна потоком лилося весняне сонце. На вікні, ліниво простягнувшись, муркотів кіт. Білий метелик, думаючи, що вже літо, намагався вирватись крізь шибку надвір.

Михайлик витягнув із скрині палір, перо й чорнило, розклав усе це перед собою і, схиливши голову набік, взявся писати листа:

ПЕРШІ КНИГИ В УКРАЇНІ

Перші книги в Україні, як і в цілїм світі, були писані рукою. Кожна з них існувала лише в однім примірнику, а щойно пізніше їх стали переписувати. Автори й переписувачі писали книжки на пергамені, зробленому з осяччої або телячої шкіри, яку привозили з Греції та Азії. До писання вживали гусячих пер, а чорнило виробляли з кори, ягід, меду тощо.

Письмо перших українських книг, тобто рукописів, зветься „устав”. Кожна буква „уставу” складалася з чітких простих ліній. Пізніше письмо похилено трохи наперед і над рядками ставлено інші букви чи знаки, що звалися „титли”. Таке письмо названо „півустав”.

Хоч письмо було просте, книги виглядали гарно і були оправлені в метал або шкіру, натягнену на дощану обкладинку. Кожна сторінка була прикрашена різними зображеннями-орнаментом або малюнками з рослинного чи звіринного світу. Також перші букви розділів, звані ініціалами, були по-мистецьки розмальовані. Місця, де закінчувалися розділи, теж прикрашали різними рисунками, що звалися „заставки”. Бували невеликі рисунки і по середині сторінок — „мініатюри”.

Переписуванням книг займалися найбільше ченці по монастирях. Була це нелегка робота, яка тривала іноді по кілька років.

Перші рукописи в Україні з’явилися ще в X віці по нар. Христа, але вони не збереглися до наших часів. З XI віку знаємо коло 30 рукописів, з XII — коло 65. Решта пропала під час воєн, пожеж і ворожих нападів. Першою бібліотекою на Україні був збір книг при катедрі св. Софії в Києві, заснований князем Ярославом Мудрим. Першими рукописами в Україні були переклади св. Письма та писань Отців Церкви, зроблені з грецької мови. Найдавнішою книгою є Остромирова Євангелія з 1056-го року. Про життя святих розповідали книги, що звалися мінеї, прологи, патерики, а про минулі часи — палеї, хроніки та хронографи. Книги з різноманітним змістом звалися „збірники”. Поширені були легенди — апокрифи.

Першим відомим автором в давній Україні був київський митрополит Іларіон, що жив у половині XI віку. Взагалі, за князювання Ярослава Мудрого писання книг було доволі поширене, бо сам князь дуже про те дбав. Чернець Нестор списав найдавнішу історію княжої України, літопис, що є найстарішим джерелом наших відомостей про ті часи. В 1187-му році постав найцінніший поетичний твір „Слово о полку Ігореві”, поема про похід князя Ігоря Святославича на половців.

Першу книгу на українських землях видрукував Іван Федорович у Львові в 1574-му році, і вона звалася „Апостол”.

Христина Кікта
учениця Школи Українознавства в Клівленді

„Дорогі Мамо! Насамперед доношу вам, що я цілий і здоровий. А посада³ в мене така, як у Попкового Івана небіжчика була або в небіжчика стрійкового Василя. Дуже мені на ній сподобалося, а найбільше тому, що я знаю, що роблю так, як найліпші робітники. Часом було мені тяжко, Мамунцю. Якби ви були зі мною, то був би плавав, а так, та де! Був я страх хворий, а найгірше, що позбувся свого директора. Загубив його й не знаю, чи знайду, а такий добрий був, як тато рідний. Не знаю, що я на світі буду без нього робити. Тепер я найнявся тут в одній господині. Як я був хворий, то вона коло мене ходила так, як ви, Мамунцю.

Напишіть мені ще, Мамунцю, чи ті непрошені гості, що до нас понаїздили, не напастують вас за мене, та й хто з наших хлопців живе ще, а хто несподіваною смертю помер, як от вуйків Мирон або Стефко з лугів. Більше не маю що писати, лише прошу, чекайте, аж прийду до вас з директором і всіма нашими урядниками. А якби не прийшов, то не плачте, бо ще не такі не верталися.

З тими словами будьте здорові та благословіть мене.

Ваш син.”

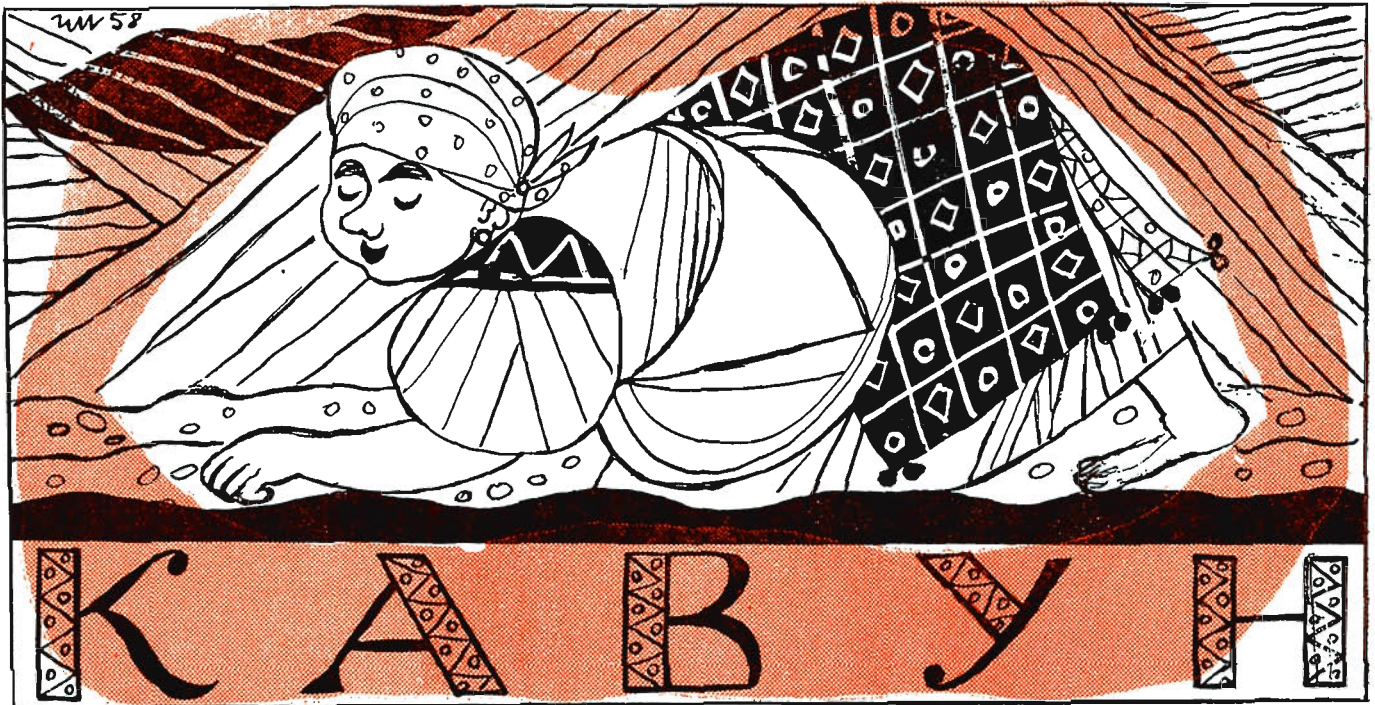
(Закінчення буде)

¹ „станція”, „кущ” — тут означають таємні підпільні організації.

² кур’єр — особливий посланець.

³ посада — заняття, праця.

Діти! Зберігайте окремі числа „Веселки” й складайте їх у річник. Оправлені в одну книгу числа журналу будуть прикрасою Вашої бібліотеки.

Садила баба Варвара на городі огірки та й посадила між ними одно-однісіньке зернятко кавуна. Тільки в землю устромила, а воно вже пустило корінець; ще з грядки не підвелася, як угору сп'ялися

листочки; а за тиждень, листя та огудиння вкрили майже весь город.

Зацвів кавун, відцвів, і з цвіту зав'язався овоч. Спочатку був це лише собі кавунець — от сховався б у бабин скіпець. Потім був уже кавун — наївся б досочу й найбільший ласун. Але наш кавун усе ще таки ріс, і ріс, і ріс, аж виріс такий кавунисько, що не обняв би його й найбільший хлопчисько. Може ріс би й далі, але прийшла уже пора кавунам дозрівати.

Збирається дід Андрій везти на базар огірочки й каже до баби Варвари:

— Заберу й цього кавуна. То ж то будуть мішухи очі витріщати, кавуна оглядати! Чого доброго, то й кварту соли за нього вторгую.

Вийшов дід на город, відрубав огудиння, підкотив кавуна до хвіртки у плоті, та ба! — кавун у хвіртку ніяк не влазить. Розібрав дід частину плоту і таки викотив кавуна на дорогу. Тоді скликав сусідів, щоб допомогли на віз його покласти.

Гуп! — Кавун уже на возі. А під возом усі чотири колеса трісь! — і кавун знов сів на дорозі, мов квочка на гнізді...

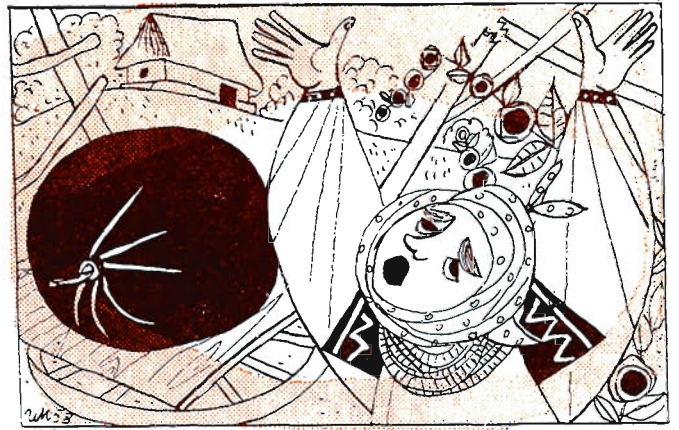
— І плота розібрав, і воза поламав...

— бідкається дід Андрій. — Що ж мені далі з цим кавунищем робити?

Та баба Варвара довго не думала. Винесла з хати ножа, скликала дітей з цілого села, кавуна на шматки порубала, всіх дітей обдарувала.

І я там була, ще й кавуна їла. Ви щось бачу, не вірите? Ще сьогодні зернятко маю, у шафці під склянкою тримаю. Зайдіть коли, покажу!

Скіпець — відро з одним вухом, його вживають при доснні корів.

Міщу х — насмішлива назва мешканця міста, міщанина.

Кавун, кавунець, кавунисько, кавунище — чи є між цими словами яканебудь різниця? Яка? подумайте, діти! Пошукайте, чи є ще такі здрібнілі або згрубілі значення іменників у цьому оповіданні. А хто з вас придумає на той самий лад інші іменники, тут не названі?

Заувага для вчителя: це оповідання можна використати, як навчальний засіб допомогти дітям зрозуміти, як розвивається рослина, а рівночасно як матеріал для словникової вправи (здрібнілі та згрубілі форми іменника). Також можна використати, як образок українського сільського побуту.

НАШІ ВАКАЦІЇ

Редакція „Веселки” отримала від своїх читачів листи, в яких діти описують свої вакаційні переживання, пригоди й враження. Ці листи-описи даємо під спільним заголовком „НАШІ ВАКАЦІЇ”. Ясним, теплим променем недавнього літа огрівають вони холодну осінь.

1. В ТОРОНТІ У КРЕВНИХ

Дорога „Веселко!”

Дозволь мені поділитися з Твоїми читачами враженнями про те, як моя сестричка Ліда і я провели цього року вакації.

Мені 13 років, а моїй сестричці 11. Ми живемо в столиці стејту Колорадо, в Денвері, який лежить біля високих Скелястих гір (Ракі Мовн-

Смачні черешні на українській фермі в Канаді!
З ліва на право: Ліда Крупська, Ірка Штєка
й авторка допису.

тейнс). В Денвері є небагато українців, і тому ми з сестричкою були раді пожити хоч кілька тижнів у якомусь місці, де є багато наших людей. Таку нагоду ми мали під час цьогорічних вакацій. Ще минулого шкільного року наші Батьки обіцяли нам, що за добру науку в американській та українській школах ми самі поїдемо на вакації до Торонта, в Канаді, де живуть наші Дідусь, Бабця і Тітка.

Після закінчення шкільного року, 8-го червня гранці ми помолилися у нашій маленькій церкві за щасливу подорож, яка почалась у поїзді ще того самого дня о 4:30 год. по полудні. Наступного дня, о 9:30 год. ми прибули до Шикаґа, де на нас чекала наша Тітка з Торонта, і вже разом з Тіткою прибули до Торонта вночі, о 10:30 год.

У Торонті дуже багато українців. Там є великі українські церкви і багато українських крамниць, в яких можна полагодити все рідною мовою. На вулиці Квін багато вивісок також українською мовою і всюди чути українську мову. Яке миле враження робить це все на таких, як ми, що лише випадково чуємо в нашій місті, як хтось заговорить по-українськи!

З батьками нашої кузинки Іринки ми були кілька разів біля Торонта на фермі, власниками якої є також українці. Отже, там також ми говорили по-своєму, як обривали вишні, малину і збирали суниці. По дорозі на ферму і назад до Торонта ми в авті співали українських пісень.

Ми були кілька разів в українському таборі „Веселка” та купалися в таборовому басейні. В таборі познайомилися з донькою знайомого нашого Тата, Христею та її братом Ігорем. Ми мали щастя бачити на „Веселці” здвиг сумівців. Під час здвигу багато українських хлопців і дівчат під звуки сумівської оркестри маршували перед почесними гістьми, серед яких був також п. Ярослав Стецько. Співав сумівський хор, а танцювальні групи виступали на підвищенні. За кілька днів ми побачили в газеті, що зветься „Гомін України”, світлину, а на ній мою сестричку зараз за рядом почесних гостей.

Не диво, що майже два місяці в Торонті пробігли нам так скоренько! В поворотній дорозі до Денверу ми задержались на кілька годин в Шикаґо, в українській родині, що також, як і наша Мамця, походить з Турки над Стриєм, в Україні. Ми самі з сестричкою пройшли кілька бльоків, щоб побачити українську церкву св. Миколая. На жаль, бачили її лише знадвору, бо священник, до якого ми звернулися з проханням показати нам церкву всередині, не мав при собі ключа. Він жалував, що не мав ключа, і дуже здивувався, почувши від нас, що ми аж з Денверу.

Вернувшись до Денверу, ми були щасливі, що побачили наших Батьків, за якими так стужили, і рівночасно відчули тугу за українським Торонтом. Нам здається, що українські діти в Торонті та по інших містах, де є багато українців, недоцінюють того рідного, що мають там у себе і за чим так тяжко тужить не одна українська дитина, віддалена від того, що дороге серцю її батьків і її.

До милого побачення, Дорога „Веселко”!

Мирослава Крупська
Денвер, Колорадо

2. У ТАБОРІ „МОЛОДА УКРАЇНА”

Дорога „Веселко!”

По трудах у школі прийшли очікувані вакації. За добре свідоцтво я була цього року на пластовім новацькім таборі три тижні. На таборі нас по-

ділили на три ройі: найстарший рій — „Соловейки”, середній — „Синички”, наймолодший — „Ластівки”. Кожний рій мав свою сестричку, ройову і заступницю ройової. Я була заступницею в ройі „Синички”. Наш табір містився на дуже гарній оселі „Діброва”.

Ми дуже приємно проводили день. Ранком о сьомій годині сестричка будила нас свистком, і ми йшли на руханку. По руханці ми милися, стелили ліжка, зачісувалися, вдягалися в однострої і йшли на молитву. В сусідстві таборували під шатрами юначки, і ми перші два тижні ходили до них на молитву, бо не мали свого прапора. Пізніше ми дістали свій прапор і проводили ранню та вечірню молитву в своїм таборі. По молитві йшли на сніданок. Пізніше мали зайняття. На зайняттях писали привіти й листи, а також приготувалися до проб. Я здала першу і другу новацьку пробу. По зайняттях ми йшли на обід, потім мали півгодинну пополудневу тишу. По тиші було дозвілля також пів години. На дозвіллі ми робили, що хотіли, головню бавилися. На оселі є дуже гарне озеро і, як дозвілля кінчалось, а був гарний день, ми йшли купатися. По купелі їли підвечірок. Пізніше відбувалися теренові гри або прогулянки. Останнього тижня табору, в п'ятницю, ми ходили на прогулянку з надлечниками. Ходили також до наших лісових хат, де відбувалися гутірки. Кожний рій мав свою лісову хатку. По вечері, на „вогнику” ми співали і кожний рій давав свої виступи. Наприклад, раз представляли „збиточного Хляпа”, який робив дуже багато шкоди. Противником „хляпа” був „добродушок”, він направляв усі ті збитки, що їх „хляп” робив. Тому, що в нас на таборі Служба Божа не відправлялася, нас возили на Богослуження до найближчого містечка Брайтону.

Решту часу я провела вдома. Прочитала одержані числа „Веселки”, гарні й дуже цікаві, виглидала подушку і помагала Мамі. Висилаю доляра на пресовий фонд „Веселки”.

Здоровлю Тебе щиро

Леся Ласка
Гамграмк, Міш.

3. НА ХУТОРІ

Був гарний соняшний день. Ми були на нашому хуторі. В тіні крилатого клена шукали захисту від сонця. Я гойдалася, а Сяня та Андрійко бавилися в піску. Біля нас вишивала Матуся.

Пташки, що звичайно так гарно співали, в той пам'ятний день поводитися чомусь інакше. Вони пищали розпачливими голосами. На галузці клена, якраз над нашими головами, чудова червона пташина біла крильцями, жалісно голосила, відлітала на хвилину на сусіднє дерево і верталася.

— Мамо, вона чогось хоче, — сказала я.

Малий Андрійко, що дуже цікавиться всіма живими тваринами, потягнув Маму за руку, показав пальчиком на пташку й сказав:

— Тю, тю, мама-тяска!

Ми пішли за пташкою, не спускаючи її з очей. Довго не довелося йти, всього кілька кроків — і ми стали, мов задеревілі. Не могли ворухнутися, не могли промовити й слова . . .

Страшне нещастя постигло червону пташку в такий гарний, соняшний, тихий день! . .

На галузі високого дуба, на кілька стіп від землі, був вуж. Своім грубим довгим тілом обвився він кругом галузі, а пащеку тримав у гніздечку пташки, де були писклята.

Червона пташка не переставала пищати. Вона стрибала довкруги гніздечка і біла крильцями, а з її дзьобика виходили крики розпуки. Сяня почала плакати, а Андрійко лише пальчиком показував, нічого не говорив. У мене серце перестало битися.

Мама опам'яталася й покликала Татка. Ми всі скакали, кричали, хотіли вужа налякати, але ніщо не помагало, вуж не випускав пташки з рота. Кожна хвилина була дорога, тут рішалася доля дітей пташки.

Мама побігла і принесла довгу велику дошку. Татко порушив вужа легким ударом, щоб не знищити гніздечка. Вуж завис у повітрі зі своєю жертвою в пащі, але хвостом держався галузі. Тато вдарив ще раз, і вуж полетів далеко у провалля, випустивши вже неживе пташеня . . .

Пропає ворог пташок! Стихла червона пташка. Сонце світило, як і раніше. Легкий вітрець ворухнув листочки дерев, немов хотів розвеселити нещасну пташку. Ми стояли, не відриваючи очей від гніздечка.

За кілька хвилин прилетіла нещасна пташка до гніздечка. У дзьобик у неї був хробачок. У гніздечку щось запищало, ворухнулося, затріпотало крильцями і прийняло хробачка. Це було друге пташеня, якого вуж не успів з'їсти. Нам стало легше на душі.

Уже вечоріло, як ми верталися з нашого хутора. Цілу дорогу говорили про пташок і про те, як охоронити їх від страшного ворога-вужа.

Аня Мостовиз
Луївил

Ілюстрації Е. Козака

3. ВСІ ПОГАНІ!

Мені так сумно... Я сама.
Товаришок мені нема.
Дівчат навколо ціла хмара,
Але ніхто мені не пара!

Марійку взяти — ну й лінох!
Валерія не миє вух.
Степанія туга на слух.
Галинка тільки ловить мух.
Товста Наталка, як лантух.
У всіх Настуся просить грошей.
У Лідії — в волоссі пух.
У Валентини — ніс розпух.
Усі чимнебудь не хороші!

Пішла до мами, розказала —
А мама пальцем покивала:
— Поганий в тебе язичок!
Ти бережись таких звичок!
Себе із іншими рівняй,
Сміятися не поспішай!

Як я цього не знала? Чудно!
Самій сидіти, врешті, нудно.
Піду скоріше до дівчат,
Нехай мене чого навчать.

Бо як самій весь день сидіти —
Поганим здається все на світі.

А в грі, розвагах і забаві
Стають всі краці і цікаві:
Один розкаже своє,
А другий жарти додає.
І так, між жартами, й науку,
Піймаєш, як синичку в руку.
Разом із ними погулять
В гурті найкраще дітям жити!

4. СУБОТНЯ ШКОЛА

В суботу можна довше спати,
Не треба в школу поспішати
Щодня, як близьиться дев'ята,
Бігом — аж відлітають п'яти!

Тож дехто спить до півдня в ліжку...
А інші, взявши рідну книжку,
Ідуть вже в інший бік, на схід,
До української науки.
Аж мозолями вкрились руки,
А на чолі — краплями піт!

Вчимося для України-неньки.
Читає вчитель наш старенький,
Як посідаємо на лаві,
Пісні, вірші, казки цікаві.

Про вовка сірого й лисицю,
Про люту відьму, про жар-птицю,
Про наш чудесний рідний край.
— Ану, тепер вже ти читай!

Встає Павлусь, чуприну чуха,
Червоний, аж по самі вуха!
Аж книжку випустили б з рук ви,
Почувши деяких читак —
Так чудно їм: англійські букви
Звучать у нас зовсім не так.

Маріюка Валерія Степанія Галинка Наталка Настуся Лідія Валентина

Англійське “пі” в нас “ер”. Відомо,
 Що з тим мороки нам багато!
 Читали “Пома”, замість “Рома”,
 І навіть “мамо”, замість “тато”.

Писали теж спочатку слабо,
 Мішали літери не раз.
 Писали “ВАВА”, замість “БАБА”,
 І “пас” писали, замість “нас”.

(Продовження буде)

Учитель нас навчав порядку,
 Казав із самого початку,
 Щоб все робили, не спішивши,
 Не похалцем, аби раз-два.
 Тому відразу почали вже
 Ми готуватись до Різдва.

І смішно так: надворі тепло,
 Іще цвітуть в садку квітки,
 А ми співаєм колядки
 І вирізаєм сніжинки!

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ДИТЯЧИЙ КЛУБ В АРГЕНТИНІ ПРАЦЮЄ

Українські діти, що проживають у Буенос Айресі в Аргентині, організовані в Дитячому Клубі при Союзі Українок. Вони проявляють жваву діяльність, про яку свідчать ці дві світліни. — Ці браві танцюристи виступили на „Вечорі пісні й танку”.

А ось на цій світліні сцена з п'єси Романа Заводовича п. н. „Кобзарєва Гостина”, що вийшла накладом „Веселки”. Вгадайте, котра це сцена, і напишіть до „Веселки”!

Наш читач Богдан Лихо з Філадельфії, Па, пише: Дорога „Веселко”!

Посилаю Тобі ще одну загадку-ребусик, яку я уклав під час вакацій. Тепер вже знову починається шкільний рік, то вже не буду мати змоги укладати загадки. Мушу добре вчитися, бо я щойно другий рік як приїхав з Німеччини до Америки. Я приїхав тільки з Мамусею, бо приїзд мого Татуса лікар відклав на рік через те, що мав затемнені легені. Я і Мамусю щиро молимося і віримо, що цього року Бог дозволить нам з Татусем злучитися й жити далі цілою родиною. Про це просимо Бога в наших щоденних молитвах. Я в Німеччині не вчився ані української, ані англійської мов. У „Веселці” залюбки читаю всі оповідання. Особливо сподобалося мені оповідання про загублені вівці й заблуканого Петруся.

Щиро Тебе поздоровляємо я і Мамусю і бажаємо всього найкращого.

Відповідь Р е д а к ц і ї: Дорогий Богдане! Передусім дякуємо Тобі і Твоїй Мамусі за пам'ять і привіт. Шкода, що Твого Татуса немає тут разом з Вами, але коли Ти щиро молишся, то Бог напевно вислухає Твоїх молитов, і Ти вже скоро побачиш свого Татуса. Не журися наукою. Якщо Ти вже так добре пишеш по-українськи, хоч у Німеччині не вчився рідної мови, то напевно вивчиш добре й англійську мову. Тішать нас, що „Веселка” Тобі подобається. Дякуємо за ребусик — використаємо його. Не забувай про нас і надалі. Вітаємо щиро!

ЯК ДОВГО ЖИВУТЬ РІЗНІ СТВОРІННЯ ?

Пересічний вік різних створінь такий: бджола-матка живе 3-5 років, хрущ — 7 років, крілик — 5-7, зелена жаба — 10, садовий слимак — 9, вівця — 20, сарна в неволі — 16, олень у неволі — 18, кос — 18, п'явка — 27, річковий рак — 20, оселедець — 18, рогата худоба — 25-30, дріб — 20-30, канарок — 24, щигол — 25, собака — 28, кінь — 40, струсь — 40, зозуля — 40, верблюд — 40-50, журавель — 45, пелікан — 55, крук, папуга — 60-100, щупак, короп — до 100, слон — 60-70, носорожець — 50, морська черепаха — 100.

THE POOR SWINEHERD AND THE FOX

Ukrainian Folk Tale

Once there lived a rich lord who had a big herd of swine but no one to tend it. So he sent a butler to the nearby village, and said:

— Who so consents to be a swineherd—must be one for a year. If so—I will pay him with a few acres of land. If he doesn't stay a whole year—he gets nothing.

So the butler went around the village asking for a man. A few told him:

— There is a poor lad who lives all alone in a hut at the other end of the village. Maybe he will consent to be a swineherd.

The butler went to the poor lad and he consented to be a swineherd for a year.

In a year's time the lord gave him a few acres of land.

— I'll plant the melons here, — thought the lad —and maybe I'll get rich that way.

So he planted melons. When they were ripening the lad noticed that someone would come at night and devour the best ones. So he kept a watch through the night, till he heard a sound:

— Crunch, crunch . . .

So he crawled silently and caught a fox eating his melons.

Angry, he took an axe to kill the fox, but it spoke with a human voice:

— I pray thee, spare my life, and I will stand you in good stead.

— What can you do for me? — asked the astonished lad.

— I'll match you with a princess.

— Oh well, go, but remember to keep your word!

The lad laughed at the cunning fox while it ran to the palace.

— Let me in, let me in — cried the fox to the guards. — I have an important message for the king, and have to see him personally.

So they let him in and he fell to the king's feet, panting:

— Oh, Your Majesty, have pity on me. I have brought you bad news!

— What news? — asked the king.

— So and so — said the fox — I saw the dragon and he said he is coming to destroy your country and to capture your daughter.

— Oh, woe! — cried the king. My soldiers are not ready for a war yet.

The king called a council. All the lords and

generals came, but only stated that king's army was not ready.

So the fox again bowed low and said:

— I know a certain hut-King. If you consent to give your daughter to him for a wife, he'll fight the dragon.

Much distressed the King consented to marry his daughter to the hut-King if he conquered the dragon.

The fox rushed to the poor lad and said:

— How are you my hut-King, I brought you good tidings!

— What is it, my brother-fox?

— I went to the King and I said you are ready to fight the dragon. If you can conquer him, said the king, he'll give you his daughter for a wife.

The poor lad was unwilling to leave his field of melons without custody but finally consented.

So they went and went until they saw far away a golden carriage with fiery sparks around.

— It's the dragon,! said the fox. — You stand here by a stack and I'll go to meet him.

— Good morning, brother dragon — cried the fox. — I am bringing you bad news: a King with a great army comes to destroy you and take all your riches.

— Is he far? — asked the dragon.

— I wish he were far, but he is near.

— What shall I do?! — exclaimed the dragon.

— What to do? — repeated the fox. — There under a hay-stack is a young man standing. Go to him, give him your golden chariot, horses, servants and your royal clothes and take his poor clothes and put them on. In that attire you walk home. The King will not recognize you and you will be saved.

So the dragon exchanged his riches for the poor lad's clothes and crying "Thank you" to the fox, ran swiftly off.

And the poor lad in costly clothes rode in the golden chariot to the palace.

The fox bowed low before the king, and said:

— The hut-King fought the dragon and conquered him. Now that hut-King asks you to give him your daughter for a wife.

The King, the Queen and the Princess rejoiced mightily and all ran out to meet the hut-King who conquered the dragon.

The wedding was glorious but no one was so happy as the fox.

НЕТМАН ІВАН ВУХОВСЬКИЙ

In 1657 the great Bohdan Khmelnytsky died. His young son Yuriy, who was elected to be Hetman, was sent to the Kiev Academy to study. In his stead Ivan Vyhovsky, a close friend of Bohdan Khmelnytsky, and his Secretary General, was made Hetman.

Ivan Vyhovsky was a man of great learning and wisdom. He understood the great tragedy which befell Ukraine. One foe was conquered—Poland; but another greater, more dangerous foe arose—Russia.

Unwilling to stand alone against his enemies, Khmelnytsky had made a treaty with Russia in 1654. The Russians, however, did not consider that a treaty of two equals but a deliberate subordination of the Ukrainians to the Russians. They called the Ukrainians the "Little Russians," the subordinate nation, and till now they treat the Ukrainians that way.

Ivan Vyhovsky understood the tragedy. The year of 1658 was a year of great sorrow. Though no great man died, no great battle was lost. All was peaceful. But Russia was sending into Ukraine her cruel deputies to destroy the centuries-long liberties of its people. Russian spies spread treason among the Ukrainian leaders.

Ivan Vyhovsky, with many famous colonels of the Khmelnytsky times, like Bohun, turned back to Poland. In 1658 a Union of Poland, Ukraine, and Lithuania was created. Three equal states joined together for common good and defence. That was called The Union of Hadiach (a city in Ukraine where the representatives of these three countries met).

Vyhovsky was happy. He thought Ukraine was safe now from the Russians. But his happiness was short-lived. And though he had a great victory over the Russian army in 1659 by the town of Konotop—Vyhovsky was misunderstood by his own countrymen.

Ivan Vyhovsky was Hetman for two years only and, forced to abandon his post in 1659, he left his country on the brink of ruin.

ВЧИМОСЯ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Лекція десята

СЛОВНИК:

десята	— desyata	— the tenth
жовтень	— zhovten'	— October
жовтий	— zhovtiy	— yellow
жовкне	— zhovkne	— gets yellow (the leaf)
листя	— lystya	— leaves
дерево	— derevo	— a tree
пташки	— ptashky	— birds
відлітати	— veedleetatyh	— fly away
вирій	— vyhriy	— warm countries
запаси	— sapasy	— storage
вивірки	— vyveerky	— squirrels
горіхи	— horeekhy	— nuts
шишки	— shyshky	— cones
звірі	— zveeree	— wild animals
ведмеді	— vedmedee	— bears
зайці	— zaitsee	— hares
сарни	— sarny	— chamois (goats)
олені	— olenee	— deer
лиси	— lysy	— foxes
борсуки	— borsooky	— badgers
вовки	— vovky	— wolves
кабани	— kabany	— boars

У місяці жовтні жовкне листя на деревах. Пташки відлітають у вирій. Звірі збирають запаси на зиму. Вивірки збирають горіхи і шишки. Ведмеді грушки. Колись в лісах України було багато звірів. Тепер мало. Є зайці, сарни, олені, лиси, борсуки, вовки, кабани й ведмеді.

ГРАМАТИКА

The *Adverb* is formed often from an adjective by adding to the stem "o" or "e".

<i>Adjective</i>	<i>Adverb</i>
багат-ий (rich)	багат-о (a lot, much)
мал-ий (small)	мал-о (a little)
добр-ий (good)	добр-е (well)
зл-ий (bad)	зл-е (badly)

БОГУТА-БАГАТИР *ІСТОРИЧНА КАЗКА* UKRAINIAN TALE *ВОНИТА THE HERO*

РОЗДІЛ XV: НЕ БУДЬ ГОРДИЙ!

CHAPTER XV: DON'T BE PROUD!

Ще тієї самої ночі Ясновид натер тіло Богути чарівним виваром.

That same night, Y a s n o w y d smeared the body of Bohuta with the magic ointment.

На другий день ворожа орда, мов море, залила степ.

On the next day, the enemy horde, like a sea, flooded the steppe.

Перший ударив Святогор, перерубав татарина надвоє і . . . жажнувся.

Svyatohor attacked first, cleft a Tatar in half and . . . shuddered.

З розрубаних половин тіла постали два живі татарини і кинулись на нього.

From the cleaved half of the body, two live Tatars rose and threw themselves upon him.

Страшне диво: що більше багатирі рубають, то більше ворогів кидатся на них, а вбитих немає . . .

A terrible wonder: the more the heroes hewed them down, the more enemies attacked them, and there were no slain ones . . .

— Кара Божа! — крикнули багатирі й повалилися під ворожими ударами на землю.

— It's God's wrath! — the heroes cried out, and fell to the ground under the blows of their enemies.